

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

לשבת קדש פרשת יתרו תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

כתובות - ה'

1. חתן לא יבעול לא בערב שבת ולא במוצאי שבת. מה הטעם?

ערב שבת - משום עשיית חבורה.

מוצאי שבת - להו"א: משום שיבא לחשב חשבונות בשבת ואסור משום 'ודבר דבר'. ונדחה: חשבונות מצוה מותר. למסקנא: גזירה שמא ישחוט בן עוף, ולפ"ז אף 'ערב שבת' אפשר לפרש מטעם זה.

2. אלו דוגמאות הגמרא מביאה של ענינים חשובים שהותר לעשותם בשבת?

א. חשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת.

ב. פוסקין צדקה לעניים בשבת.

ג. הולכין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת.

ד. מפרסמים עניני פיקוח נפש בשבת.

ה. הולכין לטרטיאות ולקרטיאות [של מלכים ושליטים] לפקח על עסקי רבים בשבת.

ו. משדכין על התינוקות ליארס בשבת, וכן משדכין עם המלמדים על התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות.

3. כשיום הכפורים חל ביום שני ויש מצוה לאכול ביום ראשון, מדוע לא דוחים את יו"כ [ע"י עיבור אלול] מחשש שישחוט בן עוף בשבת בטירדתו?

א. כשצריך לדאוג רק לעצמו לא כל כך טרוד, משא"כ בחתונה שצריך לאחרים. ב. יש לו שהות לשחוט במוצ"ש, משא"כ בחתונה שהסעודה במוצ"ש.

4. בתולה נישאת ליום הרביעי. מתי נבעלת?

בר קפרא: נבעלת לבילי חמישי, הואיל ונאמר בו ברכה לדגים. משמע רק משום ברכה, אבל מצד הדין יכולה להבעל ברביעי ואין חשש שתתקרב דעתו.

5. אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בשישי. מדוע לא נבעלת בחמישי שיש בו ברכה לדגים?

א. ברכה שנאמרה על האדם עדיפה לה.

ב. שאם אתה אומר תיבעל בחמישי, למחר משכים לאומנתו והולך לו, שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שישמח עמה, חמישי שישו שבת.

הנפק"מ בין הטעמים: א. אדם בטל, לא שייך בו 'שקדו' אבל שייך בו ברכה. ב. יום טוב שחל להיות בערב שבת. כנ"ל.

6. אלו דרשות של בר קפרא הגמרא מביאה?

א. גדולים מעשה צדיקים שנאמר בהם: מקדש ה' כוננו 'דיך'. יותר ממעשה שמים וארץ, שנאמר בהם: 'די'.

ומה שנאמר ויבשת 'די' יצרו - הכוונה יצרו אצבעותיו.

ומה שנאמר ומעשה 'די' מגיד הרקיע - הכוונה למעשה ידיהם של צדיקים שע"י שמבקשים מטר ונענים, הרקיע מעיד על צדקתם.

ב. 'ויתד תהיה לך על אזנך' - קרי אוזנך, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון - יניח אצבעו באזניו. ואמר ר"א שלכן האצבעות משופעות כיתדות.

אבל מה שהאצבעות מחולקות היינו משום שלכל אחת צורך בפני עצמו ואפילו צורך בבית המקדש.

ותנא דבי רבי ישמעאל ביאר שהטעם שאוזן כולה קשה והאליה רכה, שאם ישמע דבר שאינו הגון - יכוף אליה לתוכה.

עוד שנינו: אל ישמיע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהן נכוות תחלה לאיברים.

7. הסתפקו האם מותר לבעול בתחילה בשבת, האם הדם מופקד וכנוס ואין בזה משום חובל, או שהדם מחובר ואסור. כיצד הגמרא מרחיבה את הספק?

א. אף אם תכריע שהדם כנוס האם כוונתו להוציא דם בתולים, או שכוונתו לעשות פתח ואסור.

ואף אם תכריע שכוונתו לדם והפתח ממילא מגיע. האם הלכה כר"ש שדבר שאין מתכוין מותר, או כרבי יהודה, שאסור.

ואף אם תכריע כר' יהודה, האם 'מקלקל' את מעלתה כבתולה ע"י הפתח ומותר אף לר' יהודה, או להיפך שמתקן הוא.

ב. איכא דאמרי - אף אם תכריע שהדם מחובר האם כוונתו לדם ואסור, או שכוונתו להנאת עצמו ומותר.

ואף אם תכריע שלהנאת עצמו, והדם ממילא הגיע האם הלכה כר"ש שדבר שאין מתכוין מותר או כר"י שאסור.

ואף אם תכריע כר' יהודה, האם מקלקל או מתקן.

ואף אם תכריע שמקלקל, האם הלכה כר' יהודה אף בנידון 'מקלקל בחבורה' שפטור, או שלענין זה הלכה כר"ש שחייב.